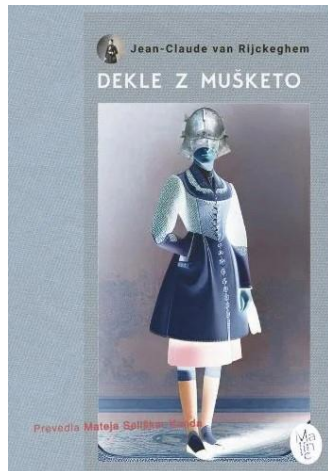

Van Rijckeghem, Jean-Claude: **Dekle z mušketo.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Medvode: Malinc, 2023, 477 str.

| M – 4. stopnja

| Napoleonske vojne (1800-1815) | Vojakinje | Družbene razmere | Evropa | 19. st. | Gent | Belgija | družbene norme | družina | dekleta | dogovorjene poroke | bratje in sestre | bitke | bojevanje | pustolovščine | pogum | svobodomiselnost | povečani tisk

Odličen mladinski zgodovinski roman, za srednješolce, toda tudi za bralce v 3. triletju OŠ in morda celo za odrasle. Primeren za medpredmetno povezavo z zgodovino.

Knjiga je oblikovana v skladu s kriteriji oblikovanja gradiv za bralce z disleksijo, besedilo je v večjem tisku in členjeno v poglavja, kar pomeni, da se »hitro« bere. 😊

Menda temelji na resničnem dogodku. Glavna junakinja je najstnica Stans, ki se upira tradicionalnim družbenim normam in pričakovanjem svojih staršev. Pobegne iz dogovorjenega zakona, se izdaja za moškega in se pridruži Napoleonovi vojski. Stansina prvoosebna pripoved se izmenjuje s prav tako prvoosebno pripovedjo njenega mlajšega brata, ki sledi Napoleonu, ker bi mu rad predal očetove načrte topa. Dogajalni čas je torej začetek 19. st. (1800-1815); poleg bitk spoznavamo tedanje družbene razmere in porajanje novega sveta.

Dobrodošla je spremna beseda prevajalke Mateja Seliškar Kenda z naslovom »Desetnik Železna glava«, v katerem na kratko predstavi avtorja, njegovo ustvarjalnost in tudi ta roman.

Spodbude za branje:

Poleg vsega drugega na hrbtni strani knjige in na njenih zavihkih morda tudi tale odlomek:

Spet se zagledam v ogledalu. Stans - nevesta s pobeljenimi zobmi, s temnomodro obleko in materino srebrno lasnico. Ampak ko pomislim na Lievna, ki leži na meni in ječi kot star merjasec, spet vem, čemu sem tukaj, na tem zelenem pšeničnem polju, ki zori v soncu in kamor pome prihaja v belo odeta smrt. Nisem več tista nevesta. Zdaj sem vojak z razpoko v glavi.

Zdaj sem Železna glava.

»Mes enfants!« zakliče narednik. »Borimo se proti tiraniji. Proti kraljem, vojvodom in grofom, ki nam odrekajo kruh in vbijajo v glavo, da smo vredni manj od živali. Borimo se proti cerkvenim očetom, ki hočejo ugrabiti naše duše in nam dopovedujejo, kaj je greh in kaj ni. Borimo se za novo dobo. Vmesne poti ni. Svoboda in enakost, ali pa smrt. Mi smo svoboda. Mi smo revolucija. Smo najboljša pehota na svetu. Živel cesar!« (str. 382)

In potem ko roman preberemo:

- Kakšen je prvi vtis mladih bralk? In kakšen mladih bralcev? Fantje imajo radi zgodovinske in vojne romane, toda kakšen se jim zdi ta, v katerem je dekle glavna junakinja?
  - Pogovorimo se o glavnih osebah v romanu, to sta Stans (Constance) in njen nekaj let mlajši brat Pier (Pieter); nato pa cela vrsta oseb, to so njuna mati in oče, mlajša sestra Rozeken in še mlajši brat Mondje, starejši uspešni »poslovnež« Lieven, gospod Dupin, vdova v črnem na Dunaju ... meščani Genta in tudi nekateri posamezniki, polk v Napoleonovi vojski, med njimi nekaj posameznih vojakov ... Stans je vzornica madame Courage, ki jo občuduje v boksarskem spopadu in njen spremljevalec oz. spremljevalka, nato igralka Fortuna idr.
  - Pogovorimo se o dogajalnem času (napoleonske vojne (1800-1815), začetek 19. st.), dogajalnem kraju (belgijsko mesto Gent, Dunaj, Evropa v času napoleonskih vojn). Kakšne so družbene razmere? V tem pogovoru bi bil najbrž dobrodošel učitelj zgodovine. 😊
  - Kakšni družinski odnosi se nam razkrivajo skozi izmenični pripovedi Stans in Piera? Kakšen je odnos med sestro in bratom? Kakšen je odnos med njunima staršema? Itd. itd.: mladi bralci naj povedo, kar pač opazijo (npr. meni je lepo, da tovariši v vojski ne zlorabijo Stans, ko se razkrije, da je dekle; vsi v družini imajo radi Mondjeja, ne komplicirajo, čeprav je očitno, da je od drugega očeta; Stans doživi homoerotično noč z igralko Fortunno; tudi Lewieze La Belle, druga žena Lievna, bi pobegnila od njega, če bi jo Stans vzela s seboj itd.)
  - Kako razumemo in doživljamo odločitev Stans, da zapusti moža in se kot moški vrine v vojsko? Je to možno in sploh verjetno?
  - Kako doživljamo opis bojevanja in bitk, ranjenih in mrtvih, porušenih in požganih domovanj?
  - Kako doživljamo moto h knjigi, koračnico Napoleonove *Grande Armée*:
»Rad v olju praženo imam čebulo, čebulo slastno imam rad. /V korak, kamerad, v korak, kamerad. /S praženo čebulo lev postane vsak od nas.« (Morda takole: če bi ne bilo vojne in Napoleonove vojske, Stans ne bi postala »dekle z mušketo«.)
- Kaj še? Roman je mnogoplasten in obsežen, v njem je veliko vsega ...